

Gömük diş operasyonu

GÖMÜLÜ (GÖMÜK) DİŞLER

Gömülü dişlerden özellikle yirmi yaş dişleri veya diğer adıyla 3. molar (azı) dişleri ağızda eriyip gelipen ve süren dişler olup gömülü kalma olasılığı yüksek olan dişlerdir. Yirmi yaş dişleri 12 yaş civarında sürerler. Günümüzün modern yapantısı, insanların yemek alımlarını kolaylaştırarak ve dişleri daha uzun süre kullanılabilmeleri için tasarlanmıştır. İnsanlar zamanla daha küçük yapılı çene kemikleri oluşmaktadır ve bu nedenle yirmi yaş dişleri sürmek için yeterli yer bulamamaktadır. Eğer yirmi yaş dişleri gömülü olarak değerlendirilmişse, her gömülü yirmi yaş dişinin çekileceği anlamına gelmemelidir. Dişi sürmesi; ya da, çene kemiğindeki gömüklük derecesine ve pozisyonuna bağlıdır. 15-20 yaşlar değerlendirme için en uygun yaşlardır. Yirmi yaş dişlerinin kök gelişimi 21 yaş civarında tamamlanır. Eğer diş çekimine karar verildiyse çekimin erken yaşlarda yapılması avantajlıdır. Çünkü çene kemikleri genç yaşlarda daha yumuşaktır; dolayısıyla dişlerin çıkartılmaları daha kolay olabilir. Yeri yaşlarda yapılacak çekimlerde cerrahi müdahalenin yaratacağı komplikasyonlar daha fazla olabilir. Kanal tedavili ve kökleri eğri olan yirmi yaş dişlerinin çekimi esnasında köklerin kırılma riskini arttır. Kırılan kök parçaları çıkarılması esnasında alt çenede alveolar inferior sinirinin, üst çenede ise maksiller sinüsün zarar görmemesine dikkat edilmelidir. Yine üst köpek dişleri ve 1. ve 2. küçükazı dişleri yer darlıkları nedeniyle süremeyerek damak kemiği içerisinde gömülü kalabilmektedir. Üst damak eti kaldırılarak kemikte apyüzyerme yapıldıktan sonra dişlere ulaşılarak çıkarılır. Yıyileşmenin daha kolay olması için damak ameliyatları sonrasında hastaya yemek yeme sırasında kullanması için damak plâstik yapılması uygun olur.

Neden yirmi yaş dişleri çekilmelidir?

12 yaş dişinin zarar görmesine neden olabilirler. Yirmi yaş dişleri 2. molar dişler (12 yaş dişleri) için ciddi tehlike yaratabilirler. Konumlanmaları itibarıyla gömülü yirmi yaş dişleri ikinci büyük azı dişlerinin köklerine hasar verebilir veya çürümelerine sebep olabilir.

Alt çenede ön ve arka dişlerde çapraşıklık yaratabilirler. Sürmekte olan yirmi yaş dişinin, ön dişleri itekleme gücü yüksektir. Bu durumda ön dişler en fazla etkilenecek sıralanmaları bozulabilir.

Kronik enfeksiyona (perikoronitis) neden olabilirler. Yirmi yaş dişleri sürerken üzerilerini örten dişeti tam olarak açılmayabilir; dişin bir kısmı ağız ortamına açılabilir ama büyük kısmı kalabilir. Dişin ağız ortamı ile ilişkili olduğu kısmı ile dişeti arasında bir cep oluşabilir. Oluşan cep besinlerin birikmesi için uygun bir zemin oluşturduğundan bakterilerin bu bölgeye göçünü kaçırmazlar. Bu durumda sık sık diş eti ile kendini gösteren son derece ağrılı lokal dişeti iltihaplanması olur (perikoronitis). Bu iltihaplanma ilerleyerek dişeti-yanak mukozası-bademciklerin birleştiği yerden; yanak apsesi oluşumuna veya boyun fasyalarına ilerleyerek farengial ve retrofarengial fasya tutulumuna ve ilerlerse mediastinitis gibi çok ciddi enfeksiyon tablolarına neden olabilir. Bu nedenle ağız ortamıyla ilişkili olan tam sürmemiş yirmi yaş dişlerinin tereddütsüz çekilmeleri gerekir.

Kist oluşuma neden olabilirler. Her diş beraberinde bir folikül oluşumu ile gelişimini tamamlar. Diş ağız ortamına sürerken bu folikül normal olarak parçalanır ve kaybolur. Eğer diş süremezse folikül kistik bir yapıya dönüşebilir. "Dentigeröz kist" olarak tanımlanan bu patolojik oluşum komşu dişlere zarar verebilir veya büyüyerek çene kemiğinde baskı bozukluğuna neden olabilir.

Genellikle çidneme düzleminde olmadıklarından fonksiyon görmezler. Yirmi yaş dişi ağızda en gerisinde olduğu için temizlenmesi ve çürüdüğünde restore edilmesi çok güç olmaktadır. Geride oldukları için çidneme aktivitesinde de etkin bir rol oynamayan ve özellikle eğri sürmüş yirmi yaş dişlerinin potansiyel risk taşımaları nedeniyle çekilmeleri yerinde olur.

TME ağız ortamına neden olabilirler. Yirmi yaş dişleri sürdüklerinde çenelerin dişsel kapanışında ve çidneme hareketlerinde uyumsuzluk yaratabilirler. Erken diş temasları sonucu oluşan kuvvetler çene eklemi üzerinde olumsuzluklara neden olabilir. Ayrıca yirmi yaş dişleri süremezlerse çene kemiği içinde itekleme kuvveti oluşturularak eklem yansıyan ağrılara neden olabilirler. Bu nedenle eklem ağrısı şikayeti olan hastalarda gömülü yirmi yaş dişleri tetikleyici bir unsur olarak kabul edilerek çekilmeleri yerinde olur.